

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економічної теорії і суспільних наук

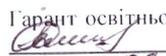
«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

 Д. В. Бабенко

« 30 » 06 2021 р.

Гарант освітньої програми

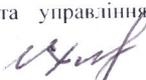
 С. І. Павлюк

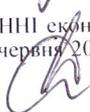
« 30 » 06 2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи соціології та політології»

Галузь знань	<u>24 Сфера обслуговування</u>
Освітня спеціальність	<u>242 Туризм</u>
Освітньо-професійна програма	<u>Освітньо-професійна програма «Туризм» початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти</u>
Освітній ступінь	<u>«Молодший бакалавр»</u>
Семестр	<u>2</u>
Форма здобуття освіти	<u>денна</u>
Викладач	<u>Лесік Ірина Миколаївна, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії і суспільних наук, email: lesik@mnau.edu.ua</u>

Розглянуто на засіданні кафедри економічної теорії і суспільних наук обліково-фінансового факультету ННІ економіки та управління Миколаївського НАУ. Протокол № 11 від «17» червня 2021 року.
Завідувач кафедри В.О. Ханстантинов

Схвалено НМК обліково-фінансового факультету ННІ економіки та управління Миколаївського НАУ. Протокол № 12 від «17» червня 2021 року.
Голова науково-методичної комісії Ю.Ю. Чебан

Схвалено на засіданні вченої ради факультету менеджменту МНАУ. Протокол № 11 від «30» червня 2021 року.
Голова вченої ради О. В. Шебаніна

Миколаїв
2021

1.Призначення навчальної дисципліни	<p>Вивчення даного курсу сприяє підвищенню рівня фундаментальної гуманітарної освіти, формуванню підвалин стійкого наукового, осмисленого, раціонального світогляду, формуванню соціологічної культури мислення, системи необхідних в процесі соціалізації знань про динаміку сучасних суспільних процесів і явищ, місце і роль соціальних інститутів, логіку соціального розвитку.</p>
2.Мета навчальної дисципліни	<p>Сформувати у здобувачів вищої освіти стійкі світоглядні засади, усвідомленого ставлення до своєї ролі у власному житті та житті суспільства, цілісної картини соціальної реальності, наукових уявлень про основні закономірності виникнення, функціонування та розвитку суспільства, усвідомлення гуманістичних, моральних принципів внутрішньої структури особистості, що ґрунтується на засадах загальнолюдської культури і цивілізації.</p>

<p>3. Компетентності</p>	<p>Інтегральна компетентність : Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів системи наук, які формують туризмознавство, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.</p> <p>Загальні компетентності :</p> <p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК5. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>Фахові компетентності:</p> <p>ФК 14. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.</p>
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПР2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.</p> <p>ПР15. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.</p>

4. Заплановані результати навчальної дисципліни	У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:	
знати:	основні поняття курсу, елементи суспільства як соціальної системи, елементи соціальної структури суспільства, компоненти соціальної структури особистості, механізми соціалізації індивіда; що становить специфіку соціологічного аналізу суспільства, чинники виникнення соціології як науки, її призначення і функції; теоретичне узагальнення результатів соціологічних досліджень у різних галузях життєдіяльності сучасного суспільства, основні закономірності функціонування соціальних спільностей у різноманітних сферах соціального буття.	
вміти:	<ul style="list-style-type: none"> - застосовувати отриману наукову інформацію для аналізу, розглядання та обговорення найактуальніших проблем сучасного періоду розвитку українського суспільства; - характеризувати основні соціальні спільності, їх положення в ієрархії соціальних статусів, можливості соціальної мобільності, що надає суспільство для самореалізації та самоствердження кожної особистості; - використовувати здобуті наукові знання для самостійного пошуку необхідної наукової інформації, розвитку власних духовних та інтелектуальних здібностей, самовиховання та самовдосконалення, для формування відповідальної, незалежної громадянської позиції компетентного фахівця аграрної сфери – повноправного і національно свідомого члена українського суспільства. 	
5.Опис навчальної дисципліни	Всього годин/кредитів за навчальним планом, з них: - лекції - практичні заняття - самостійна робота	120 / 4,0 40 / 1,33 40 / 1,33 40 / 1,34

Календарний план*				
№ з/п	Найменування тем	Розподіл навчального часу, годин		
		лк	пз	сам. робота
1	Соціологія як наука	2	2	2
2	Методика конкретно-соціологічних досліджень	4	4	4
3	Суспільство як соціальна система	2	2	2
4	Соціологія особистості	2	2	2
5	Соціологія праці та управління	2	2	2
6	Соціологія конфлікту та девіантної поведінки	2	2	2
7	Соціологія шлюбу і сім'ї	2	2	2
8	Соціологія молоді	2	2	2
9	Соціологія освіти та виховання	2	2	2
10	Етносоціологія	2	2	2
11	Політологія як наука і навчальна дисципліна	2	2	2
12	Основні етапи розвитку світової політичної думки	2	2	2
13	Розвиток політичної думки в Україні	2	2	2
14	Політика і влада. Механізми реалізації	2	2	2
15	Політичні системи і політичні режими	2	2	2
16	Держава як суб'єкт політики	2	2	2
17	Політичні партії та громадські об'єднання	2	2	2
18	Політичний процес та політична культура	2	2	2
19	Вибори і виборчі системи	2	2	2
Всього		40	40	40
*Примітка. Проведення видів занять здійснюється відповідно до графіку освітнього процесу				

6. Порядок та критерії оцінювання

Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Миколаївському національному аграрному університеті, Положення про порядок оцінювання здобувачів вищої освіти у Миколаївському національному аграрному університеті.

Оцінювання результатів навчання здійснюється за відповідними формами організації освітнього процесу, а саме: поточний та підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти передбачає:

- опрацювання лекційного матеріалу, як можливість підготовки до усного опитування, бесіди, написання контрольних робіт;
- виконання завдань для самостійного опрацювання, як можливість розширення знань у структурі спеціальних галузевих теорій, напрацювання категоріального апарату, з елементами англійської практики, підготовка та захист доповідей тощо;
- робота в Moodle, як елемент перевірки знань тематичного матеріалу;
- підготовка інструментарію дослідника, розробка програми соціологічного дослідження, збір та обробку первинної соціологічної інформації, аналіз даних, формулювання висновків та захист соціологічного дослідження;
- публікацію наукових робіт, підготовку презентацій, індивідуальних завдань.

Підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти передбачає:

- письмове складання екзамену.
- Пропущені заняття**, відповідно до Порядку зарахування пропущених занять мають бути відпрацьовані:
- у формі усного опитування (при пропусненні лекції)
 - виконання індивідуального завдання (при пропусненні семінарського заняття).

Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти					
Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума	
		min	max	min	max
Аудиторна робота в т.ч.: - опрацювання лекційного матеріалу (диспут, бесіда тощо), робота на семінарських заняттях (доповідь, опитування, термінологічний диктант тощо)	20	1	1,5	20	30
Самостійна робота в т.ч.: Підготовка та захист соціологічного дослідження;	1	4	10	4	10
Виконання завдань для самостійного опрацювання	20	0,3	0,5	6	10
Робота в Moodle	20	0,3	0,5	6	10
Разом по дисципліні				36	60
Інша індивідуальна робота протягом вивчення дисципліни					
Публікація наукових робіт, презентації, індивідуальні завдання, участь у неформальних освітніх заходах				5	10
Підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти					
Форма контролю				Оцінка	
				min	max
Екзамен				24	40
Разом за семестр				60	100
Загальна шкала оцінювання ECTS за результатами курсу					
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS		Оцінка за національною шкалою		
90 – 100	A		5 (відмінно)		
82 – 89	B		4 (добре)		
75 – 81	C		4 (добре)		
64 – 74	D		3 (задовільно)		
60 – 63	E		3 (задовільно)		
35 – 59	FX		2 (незадовільно) з можливістю повторного складання		
1 – 34	X		2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		

7. Політика курсу

Academic integrity – дотримання етики поведінки, яка прописана у Кодексі академічної доброчесності Миколаївського національного аграрного університету.

Пропущені заняття, для належного оцінювання знань та умінь здобувачів вищої освіти відпрацьовуються відповідно затвердженого графіку консультацій.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен тощо); позбавлення академічної, іменної стипендії; позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання тощо.

Opportunities Galore policy: передбачає окрім передбачених до виконання у частині аудиторної та самостійної роботи інших можливостей для самовдосконалення, самореалізації в опрацюванні курсу «Основи соціології» за умови погодження на пряму діяльності з викладачем. Для якої можуть бути обрані соціально-політичні, економічні, екологічні та інші аспекти суспільного життя, як елемент формування знань та умінь у складі науки про суспільство.

Несвоєчасне виконання та представлення передбачених курсом робіт відтермінує строк складання підсумкового контролю знань, але не унеможливає отримання високої оцінки виконаної роботи на високому рівні, за умови, що несвоєчасне представлення робіт має поважні причини, підтвержені документально (клопотання про участь у заходах різних рівнів, довідка про тимчасову непрацездатність тощо).

Late-work policy: у разі несвоєчасного представлення роботи, без поважної причини, загальна кількість балів за таку роботу не буде перевищувати мінімальну.

Attendance and/or participation policy: відвідування занять не є оцінюваним компонентом курсу.

Mobile devices на курсі застосовується політика нульової толерантності до мобільних пристроїв (під час проведення лекційних занять). Та

	<p>обмежувальна політика (під час семінарських занять), під час яких, за дозволом викладача можуть бути використані, в межах вивчення дисципліни мобільні пристрої, за відсутності інших технологічних засобів.</p> <p>Moodle is a Learning Platform: за наповнення навчальної платформи Moodle навчальними матеріалами з дисципліни для використання елементів дистанційного навчання, професійної підготовки або перепідготовки осіб, у тому числі здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами відповідає викладач, що читає дисципліну.</p>
<p>8. Інформаційні джерела</p>	<p style="text-align: center;">10.1. Базова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Батаєва, К., Бурлачук, В., Степаненко, В. Історія української соціології: навчальний посібник, Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 392 с. 2. Ворона, В. Академічна соціологія в Україні (1918-2018). У 2-х томах. Том II. Спогади, інтерв'ю, статті. Київ: Інститут соціології НАН України, 2019. 345 с. 3. Ворона, В. Академічна соціологія в Україні (1918-2018). У 2-х томах. Том I. Історія становлення та розвитку. Київ: Інститут соціології НАН України, 2018. 526 с. 4. Історія української соціології : навчальний посібник / [К.*Батаєва, В. Бурлачук, І. Головаха-Хікс, М. Захарченко, О. Іваненко, І. Каневська, І. Кресіна, І. Матяш, М. Молчанов, О. Рибшун, В. Степаненко] ; за заг. ред. К. Батаєвої, В. Бурлачука, В. Степаненка. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 392 с. 5. Соціологія та політологія : курс лекцій для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Молодший бакалавр» початкового рівня (короткий цикл) спеціальностей 051 «Економіка», 073 «Менеджмент», 081 «Право», 122 «Комп'ютерні науки», 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм», 281 «Публічне управління та адміністрування» денної форми навчання / уклад. І. М. Лесік. Миколаїв : МНАУ, 2021. 229 с. 6. Соціологія та політологія : плани семінарських занять, ключові поняття, питання для контролю і самоконтролю, творчі завдання, вправи, тести для

здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Молодший бакалавр» початкового рівня (короткий цикл) спеціальностей 051 «Економіка», 073 «Менеджмент», 081 «Право», 122 «Комп'ютерні науки», 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм», 281 «Публічне управління та адміністрування» денної форми навчання / уклад. І. М. Лесік. Миколаїв : МНАУ, 2021. 97 с.

7. Нечитайло І. Сучасна соціологія освіти. Від соціологічної теорії до освітньої практики. Київ : Кондор, 2019. 296 с.

8. Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування : підручник. Київ: Киевоогілянська академія, 2017. 342 с.

9. Сапелкіна О. В. Чепурко Г. І. Емпірична соціологія: курс лекцій. Львів: Простір-М, 2018, 268 с.

10. Сірий Є. В., Нахабич М. А. Дослідження соціальної напруженості в Україні: засадничі аспекти та розробка інструментарію (за результатами фундаментального дослідження). Київ: ЦОП «Глобус», 2018. 182 с.

11. Соболевська М. Рефлексивні процеси в сучасній теоретичній соціології: навчальний посібник. Київ: Міленіум, 2020. 108 с.

12. Соціологія: навчальний посібник для студентів для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О. В. Горпинич, О. Ю. Клименко, Л. М. Москаленко, М. С. Труш, В. Ф. Ятченко Київ : ДУТ, 2019. 235 с. 43

13. Соціологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. [В.І. Волович, М.І. Горlach, В.І. Кремень та ін.]. [6-ге вид.]. К: Центр учбової літератури. 2019. 808 с.

14. Стан сучасного українського суспільства: цивілізаційний вимір / За наук. ред. М.О. Шульги // Київ: Інститут соціології НАН України, 2017. 198 с. 17. Стрельник О. Турбота як робота : материнство у фокусі соціології. Часопис «Критика», 2017. 288 с.

10.2. Допоміжна література

1. Lesik I., Lesik M., Tishechkina K., Ushkarenko I., Soloviov A., Lahoiskyi A. Analytical evaluation of

the prospects for sustainable development of environmentally oriented tourism business // *Business: Theory and Practice*, 2021. 22(2), P. 318-329. <https://doi.org/10.3846/btp.2021.14326>.

2. Padalka, A.M., Gribincea, A., Lesik, I.M., Semenda, O.V., & Barabash, O.O. (2021). Consumer protection when purchasing goods on the Internet. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 28(2), 189-197. [https://doi.org/10.37635/jnalsu.28\(2\).2021.189-197](https://doi.org/10.37635/jnalsu.28(2).2021.189-197).

3. Assessment of management efficiency and infrastructure development of Ukraine / I. Lesik etc. // *Management Science Letters*. 2020. 10(13). 3071-3080. <https://doi.org/10.5267/j.msl.2020.5.016>.

4. Лесік І. М., Лесік М. А. Формування та розвиток інфраструктури екологічного туризму. *Modern Economics*. 2020. № 24(2020). С. 100-106. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V24\(2020\)-16](https://doi.org/10.31521/modecon.V24(2020)-16)

5. Lesik Iryna. The problem of online dependence of youth. *Changing paradigm in Economics and Management System*. Volume II. Kherson : Publishing house OLDIPLUS, 2020. С. 140-147.

6. Лесік І.М., Лесік М.А. Діджиталізація як елемент інфраструктури екологічного туризму. *Abstracts of XIII International Scientific and Practical Conference*. Bordeaux, France 2020. С. 509-512.

7. Лесік І. М., Вільховатська А. І. Шлюбно-сімейні відносини: виклики сьогодення / *Архітектура та мистецтвознавство*. Київ, 2020, С. 122-126.

8. Лесік І. М., Галкін В. В. Інноваційна діяльність в системі вищої освіти // *Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: національні, глобалізаційні, євроінтеграційні аспекти: матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 19-20 листопада 2020 р., м. Миколаїв 19-20 листопада 2020 року*. Миколаїв : Миколаївський національний аграрний університет, 2020. С. 62-64.

9. Лесік І. М., Цибулькіна А. С. Алкоголізм як соціальна проблема суспільства. *Архітектура та мистецтвознавство*. Київ, 2020. С. 127-131.

10. Лесік І. М. Вплив латифундистів на соціально-економічний розвиток // Економіко-управлінські аспекти трансформації та інноваційного розвитку галузевих і регіональних суспільних систем в сучасних умовах : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 11-12 квітня 2019 р., Івано-Франківськ. С. 58-60. 44

11. Лесік І. М. Вплив світової економіки на конкурентоспроможність України // Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: національні, глобалізаційні та євроінтеграційні аспекти : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 21-22 листопада 2018 року, м. Миколаїв. Миколаїв : МНАУ, 2018. С. 77-80.

12. Лесік І. М. Оцінка рівня розвитку транспортної інфраструктури України. *Modern Economics*. 2020. № 23(2020). С. 95-101. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V23\(2020\)-15](https://doi.org/10.31521/modecon.V23(2020)-15).

13. Лесік І. М. Соціально-економічні небезпеки безробіття для інфраструктури аграрного ринку України. *Modern Economics*. 2019. № 17. С. 127-132. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V17\(2019\)-20](https://doi.org/10.31521/modecon.V17(2019)-20).

14. Лесік І. М. Старіння населення: соціально-економічні наслідки / І. М. Лесік, Д. Д. Золотухіна // Економічний розвиток держави, регіонів і підприємств : матеріали II міжнародної науково-практичної конференції, (м. Одеса, 9-10 листопада 2018 року). Херсон : Молодий вчений, 2018. С. 97-100.

15. Лесік І. М. Тенденції та перспективи розвитку аграрного сектору економіки в умовах глобалізації / Глобальні принципи фінансового, облікового та аналітичного забезпечення аграрного сектора економіки : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 8-9 листопада 2018 р. / Харк. нац. аграр. ун-т. Харків : ХНАУ, 2018. Вип. 1. С. 393-396.

16. Лесік І., Каратєєва О. Особливості формування та розвитку фінансової інфраструктури // *Social and economic aspects of sustainable development of regions* : monograph. Opole : The Academy of Management and

Administration in Opole, 2018. Т. 2. С. 116–123.

17. Вишнеvsька О.М., Лесік І.М. Інфраструктурне забезпечення формування і функціонування ринку продукції овочівництва : моногр. Миколаїв : ФОП Швець В.М., 2017. 324 с.

18. Dovgal O. V., Kravchenko M. V., Demchuk N. I., Odnoshevnaia O. A., Novikov O.Y., Andrusiv U. Y., Lesik I. M., Popadynets I. R. (2017). Methods of competitiveness assessment of agricultural enterprise in eastern Europe. *Regional Science Inquiry*, Vol. IX, (2), 231–241.

19. Lesik I. The basic contradiction as for cultivation and use of GMOs / I. Lesik // *Актуальні проблеми економіки*. 2017. 1(187). P. 83-88. 3

10.3 Інформаційні ресурси

1. Scott J. A Dictionary of Sociology [Електронний ресурс] / John Scott // University of Oxford. 2015. <https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780199683581.001.0001/acref-9780199683581>.

2. Всесвітній індекс щастя [Електронний ресурс] URL: <https://gtmarket.ru/ratings/happy-planet-index/info>.

10.4. Законодавчо-нормативні акти

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. *Кабінет Міністрів України* URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

2. Про оплату праці : Закон в редакції від 01.01.2017 р. URL: : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>.

3. Кодекс законів про працю України : Закон в редакції від 02.12.2017 р. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.

4. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

5. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

6. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

7. Цивільний кодекс України : Закон України від

	16.01.2003 N 435-IV URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15 .
9. Інтеграція здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами	<p>Отримання освітніх послуг особами з особливими освітніми потребами забезпечується правом на навчання за допомогою найбільш доступних для таких осіб мови, методів і способів спілкування відповідно до закону України «Про вищу освіту» та інших нормативно-правових актів. Організаційно-розпорядчих документів МНАУ, зокрема: Положення про організацію освітнього процесу (5.258.01-00.2018) та Положення про порядок організації та проведення дуального навчання у Миколаївському національному аграрному університеті (5.009.01- 00.2017). Університет має власний веб-сайт, де розміщено інформацію щодо інформаційного та навчально-методичного забезпечення освітнього процесу. Інформаційне забезпечення ґрунтується на використанні ресурсів: загально університетської бібліотеки, мережі Internet з вільним доступом, колекції цифрового репозиторію. Навчально-методичне забезпечення засновано на розроблених з дисципліни робочих навчальних програмах за спеціальністю. Для навчання, професійної підготовки або перепідготовки осіб з особливими освітніми потребами може бути застосована навчальна платформа Moodle, відповідальним за наповнення якої навчальними матеріалами є викладач, який читає дисципліну.</p>
10. Доступ до матеріалів навчання	https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2979

Силабус навчальної дисципліни розроблено:

канд. екон. наук, доцентом
кафедри економічної теорії
і суспільних наук

І.М. Лесік